

Discurs del cap de Govern d'Andorra

Honorable Senyor Josep Laporte, il·lustríssims senyors, autoritats, senyores i senyors.

Per mi és un honor ser avui a la inauguració d'aquest curs acadèmic en aquest lloc tan emblemàtic.

Emblemàtic no només per la seva arquitectura, per la magnífica restauració portada a terme per l'antic Equip de Govern en un dels pocs espais renaixentistes de Barcelona, sinó també perquè és la seu de l'acadèmia de la llengua catalana i el lloc on es desenvolupa la ciència.

La memòria d'aquest any reflecteix el dinamisme i el bon funcionament de l'Institut d'Estudis Catalans. Efectivament, no només valoro la gran tasca que efectua en l'àmbit lingüístic, sinó també la feina que porten a terme les seccions i les societats filials.

A Andorra hem tingut l'honor de ser el centre d'estudi d'alguns membres de l'Institut. En el camp de la història, l'investigador Joaquim Miret i Sans, membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans, i el jurista Ferran Valls i Taberner van posar les bases de la historiografia medieval andorrana. Els professors Josep M. Font i Rius, Joan Vernet, Manuel Riu i Riu i Joan Ainaud i de Lasarte han contribuït amb els seus estudis a ampliar els coneixements d'Andorra.

I eminents juristes com els notaris Lluís Figa i Faura i Ramon Faus i Esteve

o la doctora Encarna Roca ens han aportat els seus coneixements en el camp del dret andorrà.

La llista dels membres que han col·laborat o que han dedicat una part dels seus estudis a Andorra és llarga. Vull recordar i expressar el meu agraïment als antics rectors i membres de l'Institut, Jaume Porta, Jaume Pagès i Carles Solà, que ens han ajudat en els inicis de la nostra Universitat.

L'Institut d'Estudis Andorrans també s'ha beneficiat de l'aportació i el treball que hi han dedicat els geògrafs Joan Becat i Joan Vilà-Valentí. El professor Josep Enric Llebot i el geòleg David Serrat han estat presents, directament o indirectament, en el nou projecte de l'Institut andorrà. Relacionat també amb la nostra institució de recerca andorrana, el catedràtic de dialectologia, doctor Joan Veny i Clar, encapçala una llarga llista de filòlegs i estudiosos de la llengua que han treballat sobre Andorra: els doctors Josep Moran, Joan Solà i Carles Miralles i el doctor Antoni Maria Badia i Margarit. També han estat molt valuosos els treballs de mossèn Antoni Grieria i de Joan Coromines.

Segurament oblidó el nom de moltes persones vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans. Però a tots ells, els que he mencionat i els altres, els vull retre el meu homenatge i el meu agraïment per

la seva aportació i el seu interès pel meu país.

Però hi ha un altre aspecte cabdal en la tasca de la vostra institució: la llengua.

Amb tots vosaltres i amb les terres catalanes tenim el privilegi de compartir moltes coses des de fa molt temps. A l'edat mitjana compartíem territori polític i jurisdiccional (al segle ix érem part integrant del comtat d'Urgell). També compartíem, i continuem compartint, bisbat. L'acta de consagració de la Seu d'Urgell (per alguns historiadors del segle ix), ja esmenta les sis parròquies d'Andorra, a més de Santa Coloma, com a integrants del bisbat d'Urgell.

Hem compartit també el mateix art romànic i la mateixa arquitectura de les capelles situades a Andorra. Precisament, la setmana que ve inaugurarem l'exposició del mestre de Santa Coloma amb les pintures d'aquesta església procedents de Berlín i les de Sant Romà de les Bons, conservades al Museu Nacional d'Art Romànic de Catalunya.

Però també tenim un altre element comú que ens enorgulleix de compartir amb vosaltres que és la llengua catalana. El pare Cebrià Baraut, gran estudiós d'Andorra i també membre de l'Institut d'Estudis Catalans, va formular la hipòtesi que els primers escrits en llengua catalana (trobat a l'Arxiu Capitular d'Urgell) tinguessin l'origen al Pirineu, a l'alta muntanya. De vegades,

quan sóc fora del meu país ho explico, i, amb una barreja d'orgull i d'ironia, dic que la llengua catalana podia haver nascut a Andorra.

Hem compartit la llengua a través de la història i la compartim actualment. La nostra Constitució de l'any 1993 ho estableix ben clarament. L'article 2.1 diu «La llengua oficial de l'Estat és el català». I el català és l'idioma que utilitzem en els nostres actes administratius diaris. És la llengua que ensenyem a les nostres escoles. És la llengua que utilitzem internacionalment. De la mateixa manera que, com sabeu, els andorrans traduïm els tractats internacionals que signem i afavorim unes versions catalanes que tenen el mateix valor, idèntic, que les versions en les altres llengües.

Per nosaltres —ho hem dit sempre— és un orgull poder-nos expressar en català i també és una obligació preservar i difondre la nostra llengua comuna. Davant els reptes que planteja la nova configuració canviant i multilingüe de la nostra societat, el meu Govern va promoure l'any 1999 la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial, com a instrument jurídic per a mantenir en primer pla de la vida de tots els andorrans la llengua catalana.

Però —no cal que us ho digui— una llei és només un instrument que contribueix amb eficàcia als objectius del legislador si es produeix una comunió d'interessos i d'aportacions des de molts

àmbits diferents. Els governs som decisius en l'aplicació d'una política determinada, però també ho són les institucions acadèmiques, les associacions, els intel·lectuals i els dinamitzadors socials, i per això ens correspon, a les administracions, donar-los el màxim suport.

Andorra pateix el mateix problema que Catalunya. La forta immigració que ha tingut el meu país els darrers anys (segurament l'únic país del món que ha multiplicat per deu la seva població en un període curt de temps) ha fet diluir el català, que ha retrocedit davant la llengua castellana. És un motiu de preocupació per a nosaltres, i el Ministeri de Cultura treballa intensament per buscar-hi solucions amb totes les actuacions i iniciatives del Servei de Política Lingüística.

Però justament per la importància que té la immigració en totes les manifestacions de la cultura i en la promoció del patrimoni i la identitat de tots els pobles, els governs actuals hem d'arbitrar noves polítiques amb nous enfocaments, i hem d'oblidar-nos del plantejament unilateral tradicional d'aquesta qüestió, fet només per les autoritats culturals i, en el nostre cas, únicament des d'Andorra.

Les iniciatives actuals de molts països (Holanda, Nova Zelanda, Àustria i

molts d'altres, com el Regne Unit) ens mostren que la política lingüística i cultural ha d'anar estretament lligada a la política de benestar, de salut i d'immigració.

I és una realitat que els qui compartim la mateixa llengua hem de promoure contínuament projectes comuns. Un exemple fructífer pot ser la col·laboració del meu Govern amb l'Institut d'Estudis Catalans en diferents projectes. Treballem conjuntament en el finançament del projecte de l'*Atlas lingüístic del domini català*, i també en la informatització del *Diccionari català-valencià-balear*.

I dintre aquesta normalitat que us deia, us vull mencionar que demà passat, dijous, entre les sis i les set de la tarda, les onze o les dotze del matí hora americana, seré a Nova York, a la seu de les Nacions Unides, parlant en català, davant els representants de tots els estats del món. Parlaré en català en un acte de normalitat i de senzilla dignitat, i faré servir el vehicle de comunicació amb què es vesteix la nostra identitat i singularitat.

Vull acabar aquesta intervenció donant-vos sincerament les gràcies per haver estat convidat aquí, felicitant-vos per la tasca que esteu portant a terme, i encoratjant-vos a continuar treballant amb la mateixa intensitat i la mateixa il·lusió amb què ho heu fet fins ara.